

Evaluarea competențelor în educația fizică școlară

La disciplina educație fizică și sport evaluăm „modificările comportamentale produse de practicarea exercițiilor fizice în planul fizic, motric, afectiv, estetic, cognitiv, moral și social al elevului”(2). Evaluarea performanțelor în planul motricității este redată în capitolul *Sistemul de evaluare pentru învățământul gimnazial*, din cadrul programei școlare.

Ideea este că trebuie să evaluăm nivelul / modul în care se conturează competențele specifice vizate de programa școlară și să avem permanent în vedere că scopul principal este formarea motivației pentru practicarea sistematică a exercițiilor fizice.

Tipurile de evaluare utilizate în educația fizică școlară sunt:

a) Evaluarea predictivă (inițială) - stabilește valoarea de moment și aptitudinile elevilor și permite orientarea activității didactice.

b) Evaluarea formativă (continuă) - are loc pe parcursul semestrului, pentru a constata acumulările, în funcție de competențele specifice pe care le vizăm; oferă date precise privind eficiența programului de instruire și stimulează elevii; avantajul oferit de evaluarea formativă este acela că permite reprogramarea permanentă a activității (a metodelor și mijloacelor utilizate, a strategiilor didactice în general).

c) Evaluarea sumativă (cumulativă, sau finală) – permite o verificare globală la încheierea parcurgerii unității de învățare, oferind date despre nivelul real de formare a competențelor specifice, însușirea cunoștințelor și priceperilor după finalizarea secvenței de instruire; în același timp, permite verificarea nivelului atins și, implicit, eficiența strategiei utilizate, stimulând motivația elevilor pentru actul învățării, iar pentru cadrul didactic constituind baza de plecare pentru viitoarea proiectare a activității.

Scopul principal al educației fizice școlare trebuie să-l constituie formarea motivației pentru practicarea sistematică a exercițiilor fizice; aplicarea cu strictețe a sistemului de evaluare creează presiune asupra elevilor. Cum putem contracara? În evaluările formative, curente putem valoriza la elevi cunoștințele, abilitățile și atitudinile față de adoptarea unui regim de viață sănătos și de propria dezvoltare fizică, prin:

- crearea, prezentarea / exersarea unui complex de înviorare;
- crearea și prezentarea unui program zilnic/ săptămânal de activități cu caracter motric și includerea în bugetul de timp;

- crearea unui complex de exerciții de DFA și conducerea întregului colectiv în executarea acestuia;

- crearea și prezentarea unui exercițiu / complex pentru dezvoltarea forței musculaturii unei regiuni corporale / forței dinamice generale în regim de rezistență și conducerea întregului colectiv în executarea acestuia;

- evaluarea modului în care elevul a îndeplinit diferitele roluri care i-au fost atribuite (prin rotație) - conducere momente de lecție, arbitru, scorer, starter, măsurător, cronometror, responsabil de grupă, șef de echipă etc.;

- efortul depus pe parcursul lecției pentru realizarea obiectivelor acesteia, ca etape în formarea competențelor specifice stabilite;

- comportamentul în relație cu colegii, cu adversarii temporari;

- evaluarea modului în care elevii care au beneficiat de programe individualizate (tratare diferențiată) și-au realizat temele stabilite de către profesor (exerciții corective, sau de recuperare a capacității motrice postspecializare /accidentare / îmbolnăvire, programe pentru reducerea stratului adipos; exerciții de exersare în vederea perfecționării procedeeleor tehnice sau structurilor tehnico-tactice);

- evaluarea gradului de implicare în activitatea specifică ansamblului sportiv/ formației sportive reprezentative, sau a unui club sportiv.

Astfel, se pot constitui „portofolii” și la disciplina noastră, pentru anumite categorii de elevi, notarea fiind mult ușurată pentru profesor și motivantă pentru orice elev.

Iată un instrument pe care l-am conceput în scopul evaluării competențelor, pentru un elev de clasa a V-a, conform programei școlare în vigoare, conținutul: **SĂRITURI LA APARATE - Săritura în sprijin ghemuit pe lada de gimnastică așezată transversal, urmată de coborâre prin săritură dreaptă.**

În capitolul *Descrierea probelor de evaluare* din programa școlară, se prevede:

Se evaluează:

- corectitudinea execuției fazelor săriturii – pondere 50% din nota finală;

- amplitudinea zborului – pondere 25% din nota finală;

- precizia aterizării – pondere 25% din nota finală;

La proba de săritură la un aparat de gimnastică, pentru evaluare, se acordă elevului două încercări, notându-se cea mai reușită și înregistrându-se cea mai bună notă.

Evaluarea sumativă se programează a se derula în penultima oră din perioada alocată acestei unități de învățare și poate fi reluată, pentru eventuala îmbunătățire a performanței, în ora următoare.

De comun acord cu elevii, instrumentul de evaluare furnizat de programa școlară va fi aplicat sub această formă, dar nota obținută va putea fi îmbunătățită, cu 2 puncte, dacă este cazul, astfel:

-0,5p: se acordă punctajul maxim pentru îndeplinirea de roluri în organizarea și desfășurarea activităților de învățare:

- implicarea în acordarea asistenței și ajutorului colegilor pt. prevenirea accidentelor;

- implicarea în activități peer education;

- îndeplinirea rolului de „conducător de grupă”.

- 0,5p: se acordă punctajul maxim pentru efortul depus în mod constant pe parcursul lecțiilor pentru realizarea obiectivelor, respectiv competențelor specifice stabilite (inclusiv exersarea unor mijloace pentru dezvoltarea forței grupelor / lanțurilor musculare implicate în săritură).

- 0,5p: se acordă punctajul maxim pentru intervenții, realizate în timpul lecțiilor, care denotă interesul pentru fenomenul sportiv (deținerea unor cunoștințe relevante pentru domeniul vizat, de genul: grupe musculare implicate în mișcările efectuate și mijloace prin care acestea pot fi dezvoltate, caracteristici ale diferitelor faze ale săriturilor, descriere echipament și aparate specifice, gimnaști români și rezultate deosebite):

- 0,5p: se acordă punctajul maxim pentru demonstrarea capacității de evaluare a prestațiilor colegilor pe parcursul derulării unității de învățare și la proba de control (evaluarea sumativă) și autoevaluare a celor două încercări de la proba de control.

La mijlocul perioadei de derulare a unității de învățare se lansează provocarea realizării unei prezentări în PowerPoint – maxim 3 diapozitive cu tema „sărituri la aparate specifice gimnasticii” (informații, hyperlink-uri filmulețe, imagini). Prezentarea va fi înmănată profesorului în maxim o săptămână de la susținerea probei de control. Cine primește provocarea va opta pentru notare separată în catalog, sau trecerea în catalog a unei note reprezentând media dintre nota la prezentare și nota obținută la proba de control (cu eventuala rotunjire de 2 puncte menționată anterior). Materialul va fi prezentat colegilor în ultima oră din semestru, sau în altă oră stabilită de profesor, iar în momentul prezentării materialului se vor oferi și informații asupra modalității realizării acestuia.

- Din cei 25 de elevi: - 8 elevi au obținut nota 10;
- 10 elevi au obținut media 9;
- 7 elevi au obținut nota 8;
- 6 elevi au optat pentru notarea separată în catalog a prezentării PP (nota 10).

Ce am vizat?

- evaluarea rezultatelor învățării în raport cu competențele specifice vizate de unitatea de învățare;
- valorizarea rezultatelor învățării prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev (motric, cognitiv și atitudinal);
- recunoașterea, prin evaluare, a experiențelor de învățare și competențelor dobândite în contexte non-formale sau informale;
- formarea motivației pentru practicarea sistematică a exercițiilor fizice.

Ce rezultat am obținut?

Elevii au dovedit modificările comportamentale așteptate (în plan motric, dar și cognitiv și atitudinal), contribuind la formarea competențelor specifice vizate și s-au regăsit, într-un fel sau altul, în diferite ipostaze, în această unitate de învățare.

Ce decid mai departe pe baza a ceea ce am aflat la evaluare?

Fiindcă am observat că, pentru elevii cu aptitudini fizice mai reduse, valorizarea, pe baza unor comportamente complementare probei de evaluare, concură decisiv în formarea motivației pentru practicarea sistematică a exercițiilor fizice, am decis să aplic și pe viitor această strategie.

Bibliografie:

1. Dragnea A. (coord.), Bota A., Stănescu M., Șerbănoiu S., Teodorescu S., Tudor V.
- Educație fizică și sport – Teorie și Didactică, ed. FEST, București, 2006.
2. Dragomir Petrică, Iordache Titel – Suport de curs program de formare - Nivel 2, Educație fizică și sport, Proiectul CRED, București, 2020
3. Oprea L., Pîslaru V., Calistru M., Stoican D., Șuță V. – Educație fizică și sport – manual pentru clasa a V-a, ed. E.D.P., 2017
4. **** Anexa nr. 2 la O.M.E.N. nr. 3393 / 28.02.2017 - Programa școlară pentru disciplina Educație fizică și sport, clasele a V-a – a VIII-a

**Inspector școlar, prof. Szuchanszki Alice,
Școala Profesională „Danubius” Tulcea**

